

#### **1.4 Метод проєктів як засіб формування дослідницьких умінь майбутніх фахівців**

Професійна підготовка майбутніх фахівців як дослідників можлива за умов формування дослідницьких умінь, критеріїв їх сформованості, які започатковуються під впливом пізнавальних інтересів у процесі навчальної діяльності.

Для активізації пізнавальної діяльності майбутніх фахівців використовують новітні освітні технології. Оволодіння технологіями пошуково-творчої роботи, формування дослідницьких умінь стало потребою і вимогою компетентного і конкурентоспроможного фахівця на ринку праці. Формування дослідницьких умінь майбутніх фахівців є соціально-значущими орієнтирами його діяльності, вони є властивістю особистості й умовою набуття нових знань, формування умінь і навичок.

Під дослідницькими вміннями ми вбачаємо властивість особистості, яка характеризує його здатність до пошукової діяльності в освітньому процесі, здатність здобувати нові знання, уміння і навички, які сприяють професійному розвитку і саморозвитку.

Процес розвитку дослідницьких умінь у майбутніх фахівців це система, яка поєднує мету, завдання, зміст, форми, методи, засоби формування усіх видів готовності: розвитку мотиваційної сфери, позитивного ставлення до науково дослідницької діяльності; формування спеціальних наукових, філософських, психологічних і педагогічних знань; формування технологічних умінь, пов'язаних із володінням технологією і технікою дослідницької діяльності, умінням її організувати та аналізувати.

Дослідницький компонент в системі фахової підготовки у закладах вищої освіти допомагає майбутнім фахівцям оволодіти сучасними методами пошуку, обробки і використання інформації, опанувати методи науково-дослідної діяльності, що в результаті визначає формування компетентності успішного пізнання і перетворення соціальної дійсності, посилення відповідальності за

розробку стратегії і побудування життєвого і професійного шляху в змінних умовах навколишньої дійсності, розвитку професійних якостей, самостійності, творчої ініціативи.

На сьогодні метод проєктів вважається одним із перспективних методів навчання, тому що він створює умови для творчої самореалізації майбутніх фахівців, підвищує мотивацію для отримання знань, сприяє розвитку їхніх інтелектуальних здібностей. Підґрунтям методу проєктів є розвиток дослідницької компетентності студентів, уміння самостійно конструювати свої знання, орієнтуватися в інформаційному просторі.

Метод проєктів підтримує багато дидактичних принципів, які сприяють пізнавальній активності студентів під час виконання даного виду завдання та стимулюють активний розвиток комунікативних здібностей, вміння застосовувати вербальну і невербальну комунікацію під час представлення проєкту та його захисту. Проєктна діяльність спрямована на розвиток творчих здібностей та умінь студентів, їх самостійність, прагнення до ідеального перспективного перетворення світу за допомогою креативних дій та операцій у процесі створення конкретного продукту – проєкту ідеального та реального.

Проєктування є організованою системою взаємопов'язаних видів діяльності, що має на меті отримання кінцевого продукту; особливий тип інтелектуальної діяльності, суттєвою ознакою якої є перспективне орієнтування, практична спрямованість дослідження, процес створення проєкту-прототипу, прообразу, передбачуваного або можливого об'єкта, спеціальна, концептуально обґрунтована й технологічно забезпечена діяльність зі створення образу бажаної майбутньої системи.

Особливості впровадження та застосування методу проєктів у закладах вищої освіти розглядали як вітчизняні так і зарубіжні вчені Дж. Дьюї, В. Кіпатрик, Д. Каттерік, Н. Брюханова, С. Ізбаш, М. Елькінта О. Коберник, С. Сисоева та багато інших.

У сучасній педагогічній науці існує велика кількість визначень поняття «метод проєктів». Наприклад, С. Сисоєва відзначала метод проєктів як засіб реалізації особистісно-орієнтованої взаємодії, який спрямований на особистісне спілкування; на розуміння педагогом внутрішнього світу студентів, що створює умови для розвитку мотивації у творчій навчальній діяльності [ 82].

С. Гончаренко характеризував методи проєктів як організацію навчання, за якою учасники освітнього процесу «..набувають знання і навички під час планування і виконання практичних завдань – проєктів» [74, С. 273]. Вчений вважав, що метод проєктів базується на теоретичних концепціях прагматичної педагогіки та може забезпечити розвиток творчої ініціативи й самостійності студентів і сприятиме зміцненню безпосереднього зв'язку між набуттям знань і вмінь та застосуванням їх у розв'язанні практичних завдань [74 ].

О. Пискун під методом проєктів розуміє технологію навчання як гнучку модель організації освітнього процесу орієнтовану на творчу самореалізацію особистості студента, розвиток його інтелектуальних і фізичних можливостей, вольових якостей і творчих здібностей у процесі створення нових товарів і послуг під контролем викладача, що мають суб'єктивну або об'єктивну новизну і практичну значимість [79 ].

Г. Пономарьова, С. Беляєв та інші вбачають особливості проєктної технології в стимулюванні інтересу здобувачів освіти до певних проблем, що передбачають володіння визначеною сумою знань та через проєктну діяльність, яка включає розв'язання однієї або цілої низки проблем, показати практичне застосування надбаних знань від теорії до практики [81]. Погоджуємось із М. Супрун, яка зазначає, що «метод проєкту – це вид роботи, який включає різноманітні індивідуальні та спільні завдання, як– то: розробка плану та його виконання шляхом практичного та документального дослідження, яке передбачає збір матеріалів, їх аналіз та повідомлення даних в усній або письмовій формах» [83, с. 259].

Проаналізувавши наукові доробки [77, 78, 79, 83], ми вбачаємо метод проєктів як технологію дослідницької діяльності де майбутні фахівці самостійно

вирішують поставлені проблемні завдання. Особливістю даного методу є надання студентам можливості самостійного опанування навчальною інформацією в процесі вирішення практичних завдань чи проблем, що потребують інтеграції знань із різних галузей. Метод проєктів – це спосіб організації самостійної діяльності студентів, що поєднує проблемний метод навчання, групові методи, рефлексивні, презентативні, дослідницькі, пошукові та ін. Перевагами цього методу є можливість одночасного формування багатьох базових професійних компетентностей.

Основна мета проєктів – сприяння творчим та дослідницьким здібностям у процесі реалізації особистісно орієнтованого навчання. Відповідно до цього, спільна проєктно-творча діяльність визначається як спосіб реалізації особистісно-орієнтованої взаємодії, де студент реалізує свої можливості в спільно досягнутому продукті.

Методу проєктів відводиться особлива роль взаємодії викладача та студента, спрямована на вирішення конкретної наукової проблеми або ситуації, що передбачає створення матеріального чи духовного продукту з метою формування у майбутніх фахівців проєктної культури, професійних компетентностей, творчих навичок та умінь, умінь самостійно конструювати свої знання, орієнтуватися в інформаційному просторі, критично мислити. Враховуючи переваги методу проєктів, можемо припустити, що його використання у процесі навчання позитивно вплине на формування професійної компетентності майбутніх фахівців.

Під час застосування методу проєктів у студентів формуються пізнавальні навички, удосконалюються навички дослідницько-пошукової діяльності.

О. Буйницька до основних функцій педагогічного проєктування відносить: мотиваційну, управлінську, контрольнокоригувальну, оцінювальну, комунікативну, прогностичну [72].

О. Тадеуш розрізняє дидактичну, пізнавальну, розвивальну, виховну, соціалізуючу функції методу проєктів та наводить ґрунтовну характеристику:

- дидактична функція проектування передбачає розвиток у студентів вміння конструювати свої знання, презентувати результати своєї роботи, формує навички самоорганізації, забезпечує ознайомлення їх з різними способами опрацювання інформації;
- пізнавальна функція сприяє підвищенню мотивації до отримання нових знань, розвитку вмінь продукувати, аргументувати та доводити свої ідеї;
- розвивальна функція проектування передбачає розвиток творчих і дослідницьких здібностей, формування комунікативних умінь та навичок, розвиток критичного мислення, навичок аналізу та рефлексії;
- виховна функція забезпечує усвідомлення власних дій щодо самодисципліни та відповідальності, сприяє формуванню загальнолюдських цінностей;
- соціалізуюча функція передбачає розвиток навичок спілкування у соціумі, самостійного погляду на події та явища, осмислення своїх можливостей та усвідомлення власної ролі під час роботи у команді [84].

Навчальні проекти у закладах освіти науковці класифікують по різному. На нашу думку, Т. Вороненко найбільш доцільно згрупувала методи проекту за такими категоріями:

- за видом діяльності, яка домінує у проекті (дослідницький, пошуковий, творчий, рольовий, прикладний, інформаційний, ігровий, знайомо-орієнтований);
- за характером координації проекту (безпосередній; опосередкований);
- за характером контактів (учасників однієї групи, навчального закладу, міста);
- за кількістю учасників (індивідуальний, парний, груповий);
- за тривалістю виконання проекту (короткотривалий, середньої тривалості, довготривалий);
- за ступенем складності: простий, складний, комплексний (включає два й більше субпроекти або передбачає різні типи й форми творчої діяльності);

-за характером партнерських взаємодій між учасниками проектування (кооперативний, змагальний, конкурсний);

-за характером координації: зі скритою координацією (вчитель – повноправний учасник проекту); з відкритою координацією (вчитель організовує, координує, контролює роботу);

-за взаємозалежністю з іншими проектами (відокремлений, наскрізний, спіралеподібний, аналогічний);

-за часом виконання: у навчальний час (поточний, підсумковий); у позанавчальний час; частково в навчальний і позанавчальний час;

-за кінцевим результатом (матеріальний, особистісний);

-за методом отримання інформації та її джерело (відповідає дослідницькому методу): словесний (опитування, бесіди для отримання інформації щодо об'єкта, що вивчається); спостереження (візуальне вивчення змін властивостей або поведінки природного об'єкта); збору і обробки статистичних даних (тлумачення тексту, аналіз його змісту з метою отримання об'єктивних кількісних характеристик); експериментальний (виконання навчального експерименту);

- за функцією проекту: навчальний (виконується впродовж тривалого періоду) і залежить від виду діяльності; контролюючий (реалізується в ході поточного та підсумкового контролю) та включає в себе різнопланові завдання;

- за формою й методами організації (ділова гра, практична робота тощо);

- за структурою (кількістю етапів): триетапні (складаються з етапів: підготовчого, виконавчого, презентаційного); п'ятиетапні (мають етапи: підготовчий (вироблення концепції); складання плану проекту; впроваджувальний (реалізація); контроль і корекція; заключний;

- за предметнозмістовою областю: монопроекти (реалізуються в межах одного навчального предмета); міжпредметні проекти (виконуються виключно в позаурочний час під керівництвом фахівців з різних областей знань);

-за сутнісними характеристиками: створюваний (продуктивний), пов'язаний з трудовою діяльністю; споживчий (підготовка екскурсій,

інформаційні послуги тощо); проєкт розв'язання проблеми (науково-дослідницький); проєкт-вправа (проєкт навчання й тренування для оволодіння певними навичками [73].

Науковці до основних вимог застосування методу проєкту в освітньому процесі відносять:

- визначення проблемного завдання (ситуації), вирішення якого потребує критичного та всебічного аналізу у процесі його дослідження;
- теоретична, практична, пізнавальна значущість проєкту;
- організація дослідницької роботи студентів (індивідуальна, парна, групова);
- формування змістової частини проєкту із фіксацією поетапних результатів; вибір методів дослідження;
- збір, систематизація, аналіз інформації; обговорення результатів роботи (презентація, публікація, веб-сторінка, тощо);
- оформлення та презентація результатів;
- оцінювання проєкту; висновки, визначення перспективних напрямів подальшого дослідження.

Науковці метод проєкту характеризують певними етапами: *організаційно-орієнтовний, технологічно-реалізаційний, результативно-узагальнюючий, презентативно-творчий.*

*Організаційно-орієнтовний етап.* Функції викладача полягають у підвищенні мотивації учасників, формуванні мікрогрупи, наданні допомоги у визначенні мети і завдань проєкту, розробці плану реалізації ідеї, визначенні критеріїв оцінки діяльності на всіх етапах. Завдання студента полягають: у визначенні мети і завдань проєкту, розробці плану роботи, пошуку необхідної для початку роботи інформації.

*Технологічно-реалізаційний етап.* Викладач консультує по змісту проєкту, допомагає в систематизації, узагальненні матеріалів, знайомить з правилами оформлення проєкту, стимулює розумову активність студентів, відстежує практичні дії виконавців і оцінює проміжні результати кожного

учасника, проводить моніторинг спільної діяльності. Студент збирає, аналізує й систематизує інформацію, обговорює її в мікрогрупах, висуває і перевіряє гіпотези, виконує практичну частину проєкту, оформляє макет або модель проєкту, проводить самоконтроль.

*Результативно-узагальнюючий.* Викладач консультує з питань підготовки звіту про виконану роботу, процедури захисту проєкту, виступає в ролі експерта, аналізує виконану роботу, оцінює внесок кожного з учасників. Студент, у свою чергу, оформляє пакет документів, інформаційний стенд за результатами проєкту, готує презентацію результатів роботи.

*Презентативно-творчий.* Викладач оцінює результати роботи. Студент, готуючи презентацію, повинен доповісти з таких основних питань: вступ (тема, мета, завдання навчального проєкту), результати навчального проєкту, висновки. Презентація навчального проєкту може бути представлена у формі постера, на якому автори в оригінальній формі подають добірку матеріалів (мультимедійна презентація, міні-підручник).

О. Буйницька зазначає, що перевагами проєктної діяльності в процесі фахової підготовки є набуття студентами таких важливих умінь:

- планувати свою роботу;
- ефективно використовувати багато джерел інформації для успішної розробки проєкту;
- самостійно обирати й доцільно користуватися зібраною інформацією;
- аналізувати важливі факти;
- аргументувати власний погляд;
- приймати виважені рішення;
- налагоджувати відносини в колективі й команді;
- швидко створювати кінцевий продукт;
- успішно презентувати розроблений проєкт перед аудиторією;
- об'єктивно оцінювати себе й ефективність своєї команди [ 72].

Великого значення метод проєктів набуває в освіті, під час вивчення фахових дисциплін.

Н. Чернуха., М. Васильєва-Халатникова, досліджуючи особливості проєктної діяльності в освітній сфері, вважали, що вона стає:

- пріоритетним шляхом розвитку творчого потенціалу особистості та її самореалізації;
- перевіркою відповідності особистісного досвіду потребам активної ролі в суспільстві;
- середовищем, яке розвиває, формує соціальні та професійні компетентності і сприяє процесу набуття життєвого досвіду;
- творчим мотиватором лідерської компетентності особистості [85].

С. Ізбаш вбачає проєктування в освіті як процес створення нових форм спільності педагогів, учнів, педагогічної громадськості, нового змісту та технологій освіти, нових способів і технік педагогічної діяльності та мислення [75].

Т. Мочан вважає, що проєктна діяльність виступає дієвим методом освітнього процесу, який моделює професійну діяльність та зумовлює формування й розвиток професійної майстерності, творчих здібностей, специфічних навичок діяльності та дослідження. Проєктна діяльність в освітньому процесі на засадах компетентнісного підходу зумовлена зростанням та активізацією зацікавленості процесу дослідження та як наслідок умотивоване оволодіння професійнозначущими знаннями й компетентностями із надбанням практичної підготовленості до професійної діяльності [77].

Удосконалення практичної підготовки фахівців, розвиток дослідницьких вмінь відбувається за рахунок того, що проєктна діяльність виступає на засадах компетентнісного підходу. Т. Мочан зазначає важливість формування проєктних компетенцій на основі інтегративної, пізнавальної, комунікативної, навчальної, ціннісно-орієнтаційної та творчої діяльності, що синтезує розвиток:

- пізнавальної мотивації, прагнення до продуктивної реалізації проєктної проблеми, дослідницьких навичок, комунікативних здібностей, критичного мислення, колективного оцінювання, етичного міжособистісного спілкування, соціального досвіду практичної діяльності;

- індивідуальних інтелектуальних якостей, ініціативності, професійної самостійкості, значущих загальнолюдських цінностей, власної креативної діяльності, компетентностей, потенціалу внутрішньої потреби самоактуалізації, самоосвіти та самоорганізації;

- особистісного досвіду отримання теоретичних знань до вирішення й привнесення конкретних проєктних рішень (планування, пошук, вивчення, дослідження, конструювання, організація, упровадження, апробація, рефлексія, реалізація);

- особистісних якостей співпраці в колектив (дослідницьких, пошукових, організаційних, творчих характеристик), компетенцій узагальненого колективного рішення й почуття командної відповідальності [77].

М. Елькін характеризує проєктну діяльність майбутніх фахівців під час навчання як таку, яка «забезпечує орієнтацію всього освітнього процесу на засвоєння соціально значущих знань, умінь та набуття професійного досвіду, що відповідає сучасній парадигмі особистісно-орієнтованої освіти, тому що саме ці знання, вміння та досвід дають змогу молоді успішно професійно реалізуватись та навчатись упродовж життя» [76, с. 250].

Н. Мирончук в проєктній технології вбачає наявність проблеми, розв'язання якої потребує інтегрованих знань та дослідницького пошуку. Результат діяльності повинен бути теоретично і практично значущим. Відтак виконання навчального проєкту надає змогу майбутнім фахівцям детально вивчити проблему, виявити суперечності та віднайти способи її практичного розв'язання, запропонувати власні алгоритми й технології її розв'язання, знайти оригінальні способи репрезентування результатів власної праці [78].

Погоджуємось із Н. Мирончук, що мета навчального проєктування полягає в створенні педагогом таких умов під час освітнього процесу, за яких формується індивідуальний досвід проєктної діяльності студента [78].

Проєктна діяльність може передбачати як індивідуальну так і колективну роботу. Великий обсяг навчальної інформаційний змушує студентів об'єднуватися у групи. Дослідження в групах сприяє становленню майбутнього

фахівця, формує соціалізовану особистість, формує навички спілкування, комунікації. Працюючи у команді студенти вчаться взаємодіяти один з одним, вирішувати можливі конфлікти, набувати навичок етичного міжособистісного спілкування, брати відповідальність за вибір рішення, аналізувати результати діяльності.

В практичному застосуванні методу проєктів ми дотримувались таких вимог: визначали проблемне завдання (ситуацію), вирішення якого потребувало критичного та всебічного аналізу у процесі його дослідження; визначали теоретичну, практичну, пізнавальну значущість проєкту; чітко дотримувались організації дослідницької роботи майбутніх фахівців (вона може бути індивідуальною, парною, груповою); формували змістову частину проєкту із фіксацією поетапних результатів; обирали найбільш дієві методи дослідження; збір, систематизація, аналіз інформації; оформлення та презентація результатів; у висновках наголошували на визначенні перспективних напрямів подальшого дослідження; проводили обговорення результатів роботи (студенти презентували свої дослідження, а в подальшому опубліковували у вигляді тез); оцінювання проєкту.

Метод проєктів передбачає інтегровану дослідницьку, творчу діяльність майбутніх фахівців, спрямовану на отримання самостійних результатів. У даному виді діяльності велика роль належить викладачеві, адже він здійснює управління самостійного дослідження, спонукає до пошукової діяльності майбутніх фахівців, допомагає у визначенні мети та завдань навчального проєкту, навчає певних прийомів дослідницької діяльності та допомагає у пошуку інформації для розв'язання окремих навчально-пізнавальних задач [71].

Метод проєктів ми використовували для майбутніх викладачів закладу вищої освіти відповідно до нового «Професійного стандарту «Викладач закладу вищої освіти»». Зокрема, у частині «Планування та виконання наукових/ науково технічних/ дослідницьких/ творчих проєктів» до компетентностей майбутніх фахівців відноситься

1. Здатність обґрунтовувати та планувати проєкт.

Майбутній фахівець повинен володіти такими вміннями та навичками: розробляти проект/ дослідження; розробляти документи до проекту/ дослідження; здійснювати дослідження/ проект

2. Здатність виконувати проект. Уміння та навички: здійснювати дослідження/ проект; обґрунтовувати результати дослідження/ проекту; оформлювати документи щодо дослідження/ проекту.

3. Здатність оприлюднювати результати проекту. Уміння та навички: створювати матеріали для оприлюднення результатів дослідження/ проекту; представляти результати дослідження/ проекту.

4. Здатність керувати проектом. Уміння та навички: управляти діяльністю; керувати проектом; презентувати результати діяльності груп [80].

З метою диференціювання процесу навчання, поглиблення науково дослідницьких знань студентів, розвитку творчості щодо сприйняття актуальних проблем і самостійного конструювання своїх знань, ми сформуливали перелік проектних завдань для студентів освітньо-наукової програми «Педагогіка вищої школи». Індивідуальні навчально-дослідницькі завдання (проекти) містили самостійне вивчення частини програмного матеріалу, систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань студента, розвиток навичок самостійної роботи.

З метою чіткості організації методу проектування ми визначили конкретну тему дослідження, індивідуальні завдання для дослідження, визначили заплановані результати. Для ефективності дослідження майбутні фахівці були ознайомлені із методичними рекомендаціями, де вказувалась рекомендовані наукові джерела для самоосвіти, вимоги до якості проекту, форми і методи кількісної оцінки результатів, алгоритми проектування тощо.

Свої дослідження із обраної теми студенти оформляли відповідно до вимог: актуальність, необхідність, значущість обраного напрямку; мета і завдання проекту; визначення етапів його реалізації; механізм реалізації; обов'язки та відповідальність учасників реалізації проекту; очікувані результати; оцінка та самооцінка виконаної роботи.

Критерії оцінювання проєктів виступали як основа забезпечення якісної реалізації цілей проєкту. Для максимально якісного результату, ми розробили чіткі критерії оцінювання результатів роботи над проєктом кожного учасника, а саме: глибина розуміння та усвідомлення цілей проєкту та етапів роботи над ним; повнота висвітлення; логічність викладу; нестандартні підходи до рішення; оформлення інформації; комунікативна культура; культура мови під час презентації [71].

До вимог виступу ми віднесли: проєкт має бути ретельно підготовленим, стислим та містити такі компоненти: чітко поставлену проблему; обґрунтування її актуальності; визначення об'єкта, предмета, мети й завдань дослідження; окреслення методології та методики його проведення; відомості про структуру роботи; короткий виклад зроблених автором узагальнень, висновків, де наводяться теоретичне і практичне значення отриманих результатів та можливі перспективи подальших досліджень. Ми оцінювали успішність освоєння знань та універсальних умінь за результатами проєктування, які виявляються під час публічного захисту проєктів. Захист проєктів відбувається у формі презентації (10-15 хв.), під час якої студенти представляють результати своєї роботи, описують методи та прийоми, за допомогою яких було отримано інформацію, доповідають про проблеми, що виникли під час виконання проєкту, демонструють набуті знання, вміння, творчий потенціал. Найважливішим здобутком, який отримують студенти у процесі захисту проєктів є формування навичок публічного виступу та презентації результату своєї роботи ( проєктного продукту), підтвердження власної компетентності. У процесі оцінювання ми враховували низку важливих показників якості проєкту, а саме:

1. Чіткість формулювання мети і завдання проєкту, складність досліджуваних у роботі проблем, відповідність логічної побудови роботи поставленим цілям і завданням.

2. Якість і глибина теоретико-методологічного аналізу проблеми; широта й адекватність методологічного апарату; якість критичного огляду наукових

джерел, наявність наукової полеміки, посилань на наукові джерела та визначення власної думки студента-автора проєкту.

3. Системність і глибина аналізу статистичних та фактичних матеріалів, наявність і переконливість узагальнень і висновків з аналізу, наявність і якість ілюстративних матеріалів у тексті роботи.

4. Наявність та логічний зв'язок заходів, що пропонуються для вирішення проблеми, що досліджується у роботі, з проведеному у роботі аналізом фактичних матеріалів, їх актуальність, реальність та наукова обґрунтованість, наявність альтернативних підходів до вирішення визначених проблем.

5. Науково-практична обґрунтованість розв'язання індивідуального творчого завдання, виявлені при цьому аналітичні та рефлексивні здібності.

6. Володіння культурою презентації, уміння стисло (в межах регламенту), послідовно й чітко викласти сутність і результати дослідження, здатність аргументовано захищати свої пропозиції, думки, погляди; повнота і ґрунтовність відповідей на запитання членів комісії, що приймає захист проєкту, на зауваження і пропозиції, що містяться у рецензії на проєктну роботу [71].

Проведення аналізу основних позицій впливу дослідницької проєктної діяльності студентів дозволяє зробити висновок про те, що дослідницька проєктна діяльність сприяє забезпеченню цілісності освітнього процесу, розвитку дослідницьких умінь студентів; формуванню проєктивного світогляду та мислення.

У процесі розроблення проєктів теоретичні знання студентів поєднуються з практичною діяльністю; процедура створення проєкту спонукає до аналізу й прогнозування власних здобутків, оволодіння методами самоосвіти та самовдосконалення, складання індивідуальних програм саморозвитку. Розробники проєктів комплексно використовують загальнопедагогічні, дидактичні та спеціальні знання; на основі аналізу навчальної ситуації та власного досвіду визначають перспективи самоосвітнього пошуку, розширюють і поглиблюють коло гностичних, проєктувальних, організаційних та конструктивних умінь.

Для мабутьних фахівців проєкт – це можливість максимального розкриття творчого та дослідницького потенціалу. Це діяльність, спрямована на вирішення цікавої проблеми, сформульованої самими студентами. Під час методу проєктів студенти навчаються самостійно приймати рішення, визначати свої прогалини у знаннях, розвиваються загальні та спеціальні здібності. Мета виконання проєктів — організація самостійної дослідної роботи студентів під час вивчення навчальних дисциплін, створення умов для їх самонавчання, розвитку ініціативи, окреслення інтересів та особистих прагнень. Якраз під час виконання проєктів здійснюється особистісний і діяльнісний підхід студентів до навчання. Також на практиці цей метод веде до зміни позиції викладача. Із носія готових знань він перетворюється на організатора пізнавальної діяльності студентів. Змінюючи психологічний клімат в групі, оскільки викладач переорієнтовує свою навчально-виховну роботу і роботу студентів на різноманітні види самостійної діяльності, на пріоритет діяльності пошукового, дослідницького, творчого характеру.

**Висновки.** Метод проєктів активізує всі аспекти особистості майбутнього фахівця: його інтелектуальну та емоційну сферу, індивідуальні особливості, впливає на розвиток таких рис характеру, як цілеспрямованість, наполегливість, відповідальність, комунікабельність, адаптивність, креативність, усвідомлення моральних цінностей. Крім того цей метод спрямований на розвиток навичок співробітництва та ділового спілкування в колективі, передбачає поєднання індивідуальної самостійної роботи з груповими заняттями, обговоренню дискусійних питань. Великою перевагою проєктної діяльності є вміння, які набувають майбутні фахівці, а саме: планувати свою роботу, попередньо прораховуючи можливі результати; використовувати багато джерел інформації; самостійно збирати і накопичувати матеріал; аналізувати, співставляти факти, аргументувати свою думку; приймати рішення; встановлювати соціальні контакти (розподіляти обов'язки, взаємодіяти один з одним); створювати «кінцевий продукт» - матеріальний носій проєктної діяльності; представляти створене перед аудиторією; оцінювати себе та інших.